

POSTANOWIENIE

Dnia 19 maja 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Puskarski

w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 19 maja 2026 r.

w przedmiocie wyłączenia sędziego

od udziału w sprawie

na podstawie na podstawie art. 40 § 1 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 i 4 k.p.k.

postanowił:

**wyłączyć sędziego Sądu Najwyższego P.K. od udziału w sprawie
o sygnaturze akt IV KO 80/25.**

UZASADNIENIE

Obrońca skazanego K.P. pismem datowanym 9 maja 2025 r., skierowanym do Sądu Najwyższego złożył „Wniosek sygnalizacyjny o wznowienie z urzędu postępowania sądowego ze względu na ujawnienie się uchybienia wskazanego w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.”. Postulował uchylenie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 21 września 2022 r., sygn. akt IV KK 76/22, o oddaleniu kasacji jako oczywiście bezzasadnej wniesionej przez obrońcę K.P. oraz uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego (dopiero w części motywacyjnej wskazał, że Sąd Apelacyjny w Białymstoku) z dnia 8 lipca 2021 r., sygn. akt II AKa 56/21 i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Suwałkach (nie byłoby to możliwe bez uchylenia wyroku również tego Sądu). Na wypadek nieuwzględnienia powyższych wniosków wniósł o uchylenie tylko

wspomnianego postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 21 września 2022 r. sygn. akt IV KK 76/22.

Autor pisma twierdził, że „mogła zaistnieć bezwzględna przyczyna odwoławcza opisana w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., tj. nienależyte obsadzenie sądu, które występowało zarówno w Sądzie I instancji, jak i przy rozpoznawaniu kasacji w Sądzie Najwyższym przez SSN I.Z.”. Akcentował, że wymieniony sędzia na urząd sędziego Sądu Najwyższego został powołany przez Prezydenta RP na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3), w związku z tym przytoczył pkt 1 uchwały składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/2020, mówiący, że „nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. (...) zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw”.

Obrońca skazanego przedstawił również okoliczności, które mają przemawiać za przyjęciem, że nienależycie obsadzony był też orzekający w pierwszej instancji Sąd Okręgowy w Suwałkach.

Pismo obrońcy skazanego K.P. zarejestrowano pod sygn. akt IV KO 80/25, a zarządzeniem Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracą Izby Karnej sprawę przydzielono sędziemu SN J.G., który zaproponował, by posiedzenie Sądu odbyło 6 sierpnia 2025 r., a w składzie orzekającym zasiedli także sędziowie SN M.W. i T.A. Nie spotkało się to z aprobatą Prezesa Sądu Najwyższego, który zarządzeniem z dnia 9 listopada 2025 r. na podstawie art. 80 § 1 uSN oraz § 80 ust. 7 regSN w zw. z art. 544 § 2 k.p.k. wyznaczył skład orzekający w osobach sędziów SN: J.G., K.K. i P.K.

Sędzia sprawozdawca J.G. zarządzeniem z dnia 26 listopada 2025 r. stwierdził, że zachodzą podstawy do wyłączenia z urzędu sędziego SN P.K. od udziału w sprawie IV KO 80/25. Argumentował m.in., że „sygnalizacja potrzeby wznowienia postępowania z urzędu dotyczy oceny zarzutu udziału w składzie

orzekającym w sprawie IV KK 76/22 sędziego powołanego w takim samym (niekonstytucyjnym) trybie, co sędzia P.K., który miałby oceniać zaistnienie tożsamej okoliczności odnoszącej się do niego samego”.

Postanowieniem z dnia 20 lutego 2026 r. Sąd Najwyższy orzekając jednoosobowo i osadzony przez sędziego R.W. (powołanego do Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r.), traktując wystąpienie sędziego J.G. jako wniosek o wyłączenie sędziego P.K. od udziału w sprawie, wniosek pozostawił bez rozpoznania, uznając, że jest niedopuszczalny z mocy ustawy.

Następnie pismem datowanym 4 marca 2026 r. sędzia SN K.K. na podstawie art. 40 § 1 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 k.p.k. zasygnalizował konieczność wyłączenia z mocy prawa sędziego P.K. od udziału w rozpoznaniu sprawy o sygn. akt IV KO 80/25. W uzasadnieniu wskazał m.in., iż „jako podstawę prawną wznowienia postępowania obrońca powołał art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., natomiast jako jego podstawę faktyczną wskazał okoliczność orzekania w przedmiocie kasacji sędziego I.Z., powołanego na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie przepisów ustawy z dnia 8 grudnia 2020 r. (powinno być: 2017 r. – uw. SN) o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3). Odwołał się przy tym do uchwały połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20 (...)”. Dalej sędzia K.K. zwrócił uwagę, że wyznaczony do składu orzekającego sędzia P.K. na urząd sędziego Sądu Najwyższego powołany został w tej samej procedurze co sędzia tworzący skład orzekający, który postanowieniem z dnia 21 września 2022 r., sygn. akt IV KK 76/22, oddalił jako oczywiście bezzasadne kasacje wniesione na rzecz K.P. i D.K., zatem „oczywistym jest, że rozstrzygając w przedmiocie sygnalizacji obrońcy opartej o przepis art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., a związanej ze sposobem powołania tych sędziów na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie ustawy o KRS z 2017 r., sędzia P.K. orzekałaby bezspornie w sprawie, która dotyczy go bezpośrednio (art. 40 § 1 pkt 1 k.p.k.)”, a ratio legis tego przepisu „jest czytelne i – w myśl zasady *nemo iudex in propria sua* – sprowadza się do odsunięcia od sprawy sędziego, w sytuacji, gdy jej rozstrzygnięcie wpływa na sferę jego praw i

obowiązków”. Sędzia sygnalizujący konieczność innego ukształtowania składu orzekającego w sprawie IV KO 80/25 zaznaczył również, że:

- „o możliwości sygnalizacji tego rodzaju okoliczności przesądza uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2023 r., I KZP 22/22, mająca moc zasady prawnej, zgodnie z którą pojęcie »sprawy«, o jakim mowa w art. 40 i art. 41 § 1 k.p.k. odnosi się zarówno do sprawy głównej (...), jak również do postępowań incydentalnych, w tym takich, które mają miejsce w ramach sprawy głównej oraz pkt 8 uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22 (OSNK z 2022 r., z. 6, poz. 22), w którym wskazano, że kontrola bezstronności sędziego prowadzona przez właściwy sąd z urzędu w trybie art. 42 § 1 k.p.k. może zostać uruchomiona również przez każdego sędziego zasiadającego w jego składzie”,

- „okoliczności faktyczne i prawne powodują, że sędzia wchodzący w skład orzekający Sądu Najwyższego, który miałby rozstrzygać o możliwości wznowienia postępowania kasacyjnego w realiach takich jak w niniejszej sprawie, powinien złożyć oświadczenie o jakim w art. 42 § 2 k.p.k., a jeżeli tego nie uczynił konieczna jest sygnalizacja o jakiej mowa w niniejszym wniosku”,

- „złożeniu niniejszej sygnalizacji nie stoi na przeszkodzie fakt wydania postanowienia z dnia 20 lutego 2026 r. (k.16 i n.) o pozostawieniu bez rozpoznania wniosku sędziego Sądu Najwyższego J.G., sygnalizującego wadliwość powołania sędziego P.K. (k.14), albowiem decyzje w tym przedmiocie podjął sędzia Sądu Najwyższego R.W., który został powołany na urząd sędziego Sądu Najwyższego w tym samym trybie, co sędzia P.K., co w oczywisty sposób prowadziłoby do pozbawienia skazanego prawa do sądu w ramach instytucji wznowienia postępowania”,

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Uznano, że należy podjąć decyzję o wyłączeniu sędziego Sądu Najwyższego P.K. od udziału w sprawie o sygnaturze akt IV KO 80/25, bowiem przytoczona argumentacja sędziego K.K., w tym nawiązująca do faktu wydania przez Sąd Najwyższy postanowienia 20 lutego 2026 r., była w pełni przekonująca. To postanowienie, chociaż obszerne, najwyraźniej – co należy ocenić wysoce krytycznie – zostało wydane bez uwzględnienia, że nie sposób mówić o rzetelnym

postępowaniu w sprawie, gdy w jego ramach rozstrzygnięcie miałoby zapadać z udziałem sędziego, który, oczywiście nie będąc stroną postępowania, jego treścią jest jednak osobiście zainteresowany. Wartościując nasuwające się racje, trudno zatem przywiązywać nadmierną wagę do akcentowanej we wspomnianym postanowieniu okoliczności, że „wyłączenie sędziego SN P.K. nie może zatem – jak domaga się tego SSN J.G. – nastąpić z urzędu, bowiem tryb ten został przez ustawodawcę zarezerwowany dla wyłączenia sędziego na podstawie przyczyn zaliczanych do kategorii określonej zbiorczo jako *iudex inhabilis*, zaś sędzia SN P.K. wskazany we wniosku nie wyłączył się od rozpoznania sprawy na podstawie przepisu art. 40 k.p.k. – dlatego nie doszło do uruchomienia trybu wyłączenia z urzędu. W sprawie nie ma jednak zastosowania art. 40 k.p.k., gdyż nie spełnia się żadna z określonych w nim ustawowych podstaw wyłączenia sędziego z mocy prawa”. Z kolei twierdzenie, że „podniesione okoliczności w żaden sposób nie uprawniają do kwestionowania w tej sprawie (wypada przyjąć, że w sprawie IV KO 80/25 – uw. SN) niezawisłości i bezstronności sędziego” budzi zdziwienie, skoro Sąd Najwyższy ma odnieść się do poglądu obrońcy skazanego, iż konieczność wznowienia z urzędu postępowania kasacyjnego w sprawie K. M. P. zachodzi z tego powodu, że postanowienie kończące to postępowanie wydał Sąd Najwyższy w składzie obsadzonym przez sędziego powołanego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie przepisów ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. Nie ulega przecież wątpliwości, że oceniając zasadność tego poglądu, sędzia P.K., powołany do Sądu Najwyższego w takim samym trybie, miałby w polu widzenia własny status zawodowy, który podałby w wątpliwość, gdyby podzielił argumentację obrońcy skazanego. Zasadnie zatem wskazano w przedmiotowym wystąpieniu, że zawsze konieczne jest odsunięcia od udziału w sprawie sędziego w sytuacji, gdy jej rozstrzygnięcie wpływa na sferę jego praw i obowiązków.

Mając powyższe na uwadze, orzeczono jak w części dyspozytywnej postanowienia.

[WB]

[a.ł]

